

MAGYAR VILÁG

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
II. KER., FŐ-UTCA 4. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA.

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
MEJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 10 K. Negyedévre 2-50 K.
Félévre 5 K. Egyes szám ára 20 fill.

FŐSZERKESZTŐ:
DR. DEMJANOVICH EMIL
(telefon-száma: 57-70)

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS:
LAMPÉRTH GÉZA

FELELŐS SZERKESZTŐ:
CSUDÁKY BERTALAN
(telefon-száma: 41-24)

TARTALOM: Hajdúdorog két zászlaja: *Petronius*. — Szerelmi házasság: *Abonyi Árpád*. — Komédiák. Nyaralunk!: *Balambér*. — Irodalom és művészet: *Ór*. — Pályaválasztás: *Laborcz*. — A hétről. — A szerkesztőség üzenetei. — A kiadóhivatal üzenetei. — Apróságok. — Egyről-másról. — Hirdetések.

Hajdúdorog két zászlaja.*)

Irta: *Petronius*.

A nemes és túlnyomóan görög katolikus hajdúváros fegyvertárában 1868 óta két ritka szépségű nemzeti színű zászlót őriztek, az egyiket *Magyar Liturgia*, a másikat *Magyar Püspökség* felírás van. Ezt a két zászlót 1868-iki kongresszusukból, azok a magyarok, görög katolikusok ajándékozták a nemes hajdú városnak, akik már régóta egy külön görög katolikus püspökség után sóvárogtak. Magyar püspökség helyett azonban csak egy szerény kis vikariatust kaptak, mert hát Magyarországon külön püspökség csak az oláhoknak dukál, az oltárról is csak nekik volt szabad kiküszöbölni az ó-szláv nyelvet, a magyar görög katolikusoknak nem.

Ez a furcsa igazság erősen bosszantotta a nemes és büszke hajdúkat, a minék okából 1896-ban, a millenáris esztendőben, újra kibontották és fennen lobogtatták a Magyar Liturgia zászlaját. Ez időben (vagy valamivel előbb) *Cyörgy* Endre volt a hajdúk országgyűlési képviselője, kit a jóhiszemű dorogi hajdúk a választási program beszédében tett ígéretei révén kálomista létére is tiszteletbeli görög katolikusnak tekintettek. Minden lelkifurdalás nélkül őt kérték fel tehát vezérnek és az ő vezetése alatt papjukkal együtt feljöttek Budapestre, hogy itt az ünneplő nemzet színe előtt, magyar misét mondjanak. Rossz vége lett azonban a dolognak, mert mire a nyárfa lombjai sárgulni kezdtek, a római szentszék letiltotta a magyar liturgiát.

Megmozdultak erre azok az óhitű magyarok is, akik hívek maradtak az ós munkácsi és eperjesi egyházmegyékhöz. Zajosan követelték, hogy kálomista vezér helyett görög katolikus vezért kell választani, még pedig olyat, aki az ő tiszta magyarvérű családfáját egészen az Árpád-házbeli vezérek koráig felviheti, ne foghassa rá senki, hogy kálomista, se azt, hogy orosz vagy oláh.

Ezt a férfiút *Szabó* Jenő főrendiházi tag személyében vették felalálhatni, de sehogya se tudták családfáját egészen az Árpádokig felvinni. Csak annyit lehetett biztosan megállapítani, hogy ő szép unokája a hírneves *peleskei notáriusnak*, akit pedig ország-világ elismer a maga idejébéli magyarság legtipikusabb alakjának. Ezt tehát elismerték döntő vérségi bizonyítéknak s megkínálták a fővezérséggel.

Szabó Jenő eleinte vonakodott, később azonban mégis megadta magát és elvállalta a vezérséget, de csak

oly feltétel alatt, ha a hajdúdorogiak a Magyar Liturgia felírású zászlót mint vezéri jelvényt, neki átadják.

Határozatba ment tehát, hogy az ő vezetése alatt a zászló elkérése és átvétele végett deputáció menjen Hajdúdorogra. Senki sem kételkedett a kedvező eredményen, mert a hajdukra nézve is áll a közmondás, hogy magyar ember nem hagyja ugyan a jussát, de ha szépen kéri, az ingét is oda adja. Igaz ugyan, hogy a hajdúk szívéhez a szép nemzeti színű zászló még az ingnél is közelebb fekszik, de a deputációnak utasításba volt adva, hogy a másik zászlót, melybe nemes Hajdúdorog városának igazi jussa van begöngyölve, semmiképpen se bántsa.

A dolog még sem ment olyan könnyen mint hinni lehetett volna. A dorogiak nagy lelkesedéssel és magyar vendégszeretettel fogadták a deputációt, de töviről hegyire kikérdezték, hogy milyen lesz hát az a magyar mise? Nesztét vették ugyanis, hogy a mise kánoni részében vissza kell állítani a régi állapotot. *Szabó* Jenő kijelentette, hogy mindennek, még a pap csendes imáinak is magyarul kell menni, csak az átlényegülés szavai menjenek... izé, *diák* nyelven, mint a böszörményiek hiszik, tulajdonképpen pedig *ó-szláv* nyelven. Lett erre nagy rökönnyödés a dorogiak közt.

— No hát így a zászlót nem adjuk!

Faggatták erősen *Szabó* Jenőt, hogy miért is ragaszkodik ő annyira ahhoz a néhány orosz szóhoz? *Szabó* erre kifejtette, hogy az átlényegülés három mondatára nézve választásunk van az orosz és a görög nyelv között, de választanunk *kell*, mert a latin szertartású egyháznagyok támogatására csak ily feltétellel számíthatunk, e nélkül pedig veszített ügyünk volna Rómában. Elbeszélte, hogy *Vaszary* Kolos hercegprímás ő Eminenciája őt *Firczak* Gyula püspök úrral együtt magához hívatta és kijelentette előttük, hogy ezen, de csakis ezen feltétellel allatt kész előterjesztést tenni Rómába sőt, ha ez a néhány idegen szó bántaná a híveket, kész még azt is javaslatba hozni, hogy ezek a szavak ne hangosan, de csendesen legyenek elmondva, úgy mint a latinoknál.

— Én részemről — tette hozzá *Szabó* Jenő — az orosz választom, mert nem akarok elszakadni felvidéki hittestvéreinktől, különösen pedig nem akarom, hogy papi családaink két részre szakadjanak. Ez különben a magyar kormány álláspontja is.

Erre a hajdúdorogiak hosszú tanácskozára vonultak vissza. A tanácskozásból oly hírek szivárogtak ki, melyek remélni engedték, hogy a hajduk kapitulálnak.

*) Hasonló intimításokat a magyar liturgikus mozgalom köréből mindenkor szívesen fogadunk. (Szerk.).

De nem így történt. A tanácskozásból *Farkas Pali bácsi*, a hajdudorogi orsz. végrehajtó bizottság elnöke, jött ki elsőnek és imigyen hirdette ki a határozatot:

— Jól van, elfogadjuk azt a néhány orosz szót, ha viszont az orosz ajkú hiveknek ugyanazt a néhány szót magyarul fogják mondani.* Ahhoz azonban ragaszkodunk, hogy az átlényegülés is hangosan menjen, mert a ritus dolgában semmiféle újításba bele nem megyünk.

Szabó Jenő savanyú arcot vágott erre a kijelentésre, megnézte az óráját és kiszólt, hogy fogják be a lovakat. De bizony ez hiábavaló lett volna, mert a kereket előre kiszédték a kocsiából, a vacsora pedig már várt reánk Pali bácsiéknál.

A vacsorán — a deputáció nagy meglepetésére — megjelent *György Endre* is. A fényes vacsoránál szó sem esett a magyar liturgiáról és általában kevés volt a szóbeszéd. Annál több volt a nóta, mikor a bor meghozta a jókedvet, de nótaban is mindég csak ez járta:

Ha a tyúknak füle volna,
Mint a bagoly olyan volna,
De mivel, hogy nincsen füle,
Olyan, mint a filemile.

Ezt persze mindenki úgy értette, hogyha nekünk (gör. kath. magyaroknak) protekciónak volna olyan boldogok volnánk, mint az oláhok, de mivelhogy protekciónak nincsen, olyanok vagyunk, mint az oroszok.

A deputációnak másnap reggel korán kellett indulnia, azért Szabó Jenő, ki különben is csak tejet vacsorált, 12 óra tájban rövid szundításra visszavonult. De nem igen tudott aludni, mert a közelfekvő étkezőből folytonosan bagoly, tyúk és fülemüle hangok zsongtak a fülébe. Egyszerre csak úgy reggeli 5 óra tájban nyílik az ajtó, rajta nagy lármát és «halljuk» kiáltásokat hallott és belép hozzá *Ujhelyi Andor* főúr azzal a jelentéssel, hogy a város ékesszávú notáriusa, *Farkas Győző* tősztot akar reá, már mint Szabó Jenőre mondani s közkívánóság, hogy a megtisztelt férfiú, még ha álmosan is, de jelen legyen a megtiszteltetésnél.

Szabó sejtette, hogy most megint a magyar liturgiáról lesz szó, azért gyanakvó pillantást vetett a szónok mellett ülő *György Endre*re, mikor az étterembe belépett. És csakugyan a magyar liturgiáról volt szó. Az volt a szónoklat magva, hogy hát ők adják a zászlót, mert biznak Szabó Jenőben, de csak addig, míg vele egy úton haladhatnak. Ellenkező esetben visszaveszik a zászlót.

Szabó Jenő arca erre az ajánlatra még mindig savanyú maradt, de már nem volt olyan savanyú, mint előbb. A deputáció két másik tagja, *Pásztlyi Jenő* és *Novák Sándor* közé ült és jó darabig konferáltak. Egyszerre csak felállt Szabó és azt mondta:

— Jól van tehát, én nem vagyok ugyan *Vörösmarty* Szép Ilonkájának királyi véru szép vadásza, de csak addig akarok vezér lenni, míg a hajdudorogiakkal egy úton haladhatok. Elfogadom az ajánlatot.

Dörgő éljenzés követte ezt a kapitulációt. A dorogi notárius tollat vett a kezébe és örök emlékezet kedvéért írásba foglalta a paktumot, mely méltó lett volna a *Szék Kálmán* tollára s mely bizonyosan ma is ott fekszik az Orsz. Bizottság irattárában.

* A paritásnak ez a különben jogos eszméje, más formában bejutott a római zarándokltról kiadott hivatalos Emlékkönyvbe is. Ennek 6-ik lapján ugyanis a következőket olvassuk: «Ha az a cél, hogy a meglévő egyházmegyék nyelvi egysége legalább a kánoni részben biztosítva legyen: ez a cél a «quod uni justum alteri aequum» elve szerint csak úgy volna igazságosan keresztülvihető, ha a gör. kath. magyarság zöme részére egy új püspökség felállításával az a szabály jutna érvényre, hogy a liturgikus nyelv minden egyházmegyében az illető hitközség anyanyelvén alakuljon ugyan, úgy azonban, hogy a kánoni részben minden egyházmegyében a hívek többségének liturgikus nyelve alkalmaztassék. *Petronius.*

Mikor a deputáció elbúcsuzott, a jó lelkű *Farkas Pali bácsi* odasugta Szabó Jenőnek:

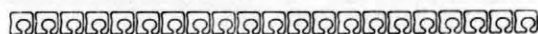
— Vigyázz, mert az Országos Bizottságban leszavazunk a három orosz mondattal.

Néhány hét múlva, 1898 évi június 20-án, megalakult az Országos Bizottság. A második vagy harmadik ülésen szóba jött a három orosz, vagy görög mondat is és Szabó Jenőt csakugyan, még pedig *egyhangúsággal* leszavazták. Azóla Szabó többször megbánta, hogy e kritikus pillanatban nem vetette fel a bizalmi kérdést. Így talán elért volna egy vagy két szavazati többséget s eleget tehetett volna a Herczegprimás kívánóságának. Ő Eminenciája pedig megtette volna Rómába a megígért felterjesztést s meglehet, hogy ezáltal már közelebb jutottunk volna a czélhoz.

No de így is nagy hálával tartozunk Rómának mivelhogy nem oly türelmetlen, mint egy névtelen röpirat szerzője, ki éppen most fáradozik abban, hogy a mi tiszta vizünket megzavarja.

Az idők érnek. Budapesti gör. kath. egyházunkat az esztergomi főegyházmegyéhez csatolták, nagykarolyi egyházunk pedig a levegőben lóg, mint *Mahomed koporsója*. Hajdudorog városa csak az alkalomra vár, hogy kibontsa a másik zászlót, a Magyar Püspökség zászlaját. Akik pedig biznak az egy akol egy pásztorban, azok remélik, hogy előbb-utóbb a balázsfalvai székesegyház oltáráról is lekerül a nemzetiségi zászló, hogy a «nemzetiség» helyett a *nép* nyelve foglalja el helyét az oltáron.

Füzdőre utazó közönségünket kérjük, hogy czímmüket jó előre sziveskedjenek velünk közölni, hogy a lap szétküldése pontosan történhessék.

A gyermek neveléséről.

Aki fiát szereti, mindig érezeti vele a vesszőt, hogy véglegesen örüljön a viselkedésének. Aki fiát fenýti, örömet leli majd benne és ismerősei körében dicsekedni fog vele. Aki fiát tanítja, ellenségét iriggyé teszi és barátai jelenlétében vigadni fog felette. Ha az atya meghal, mintha meg nem halt volna, mert olyant hagy a maga helyén, aki hozzá hasonló... Aki fiát kényeztet, sebeit sokasítja és minden kiáltásánál rossz kedve támad. Amint a meg nem fékezett ló dacossá lesz, úgy a fiú, akit zabolátlanságában meghagynak, meggondolatlan... Nevelő fiadat és fordítsd a munkára, nehogy gyalázata neked is szegyenetre váljék.

A nyelv bünciről.

Jobb a talaj miatt elcsúszni, mint a nyelv miatt. Vannak, akik szegyenkezésből a barátunk ígéretet tesznek és ok nélkül ellenséggé teszik... Csunya folt az emberen a hazugság, a műveletlenek szájában mindig található. Még a tolvaj is többet ér annál, aki mindig hazudik; de mindakettő áldozatul esik a romlásnak. A hazug ember viselete saját magának gyalázatot szerez és a szegyen, amely éri, mindig vele marad.

Három kedves és három csunya dolog.

Három dologban tetszést találok és kedvesek az Örökkévaló és az emberek előtt: egyetértés a testvérek, barátság a társak között és ha férj és feleség egymáshoz valók. De három emberosztályt gyűlöl a lelkem és még a létezésük is gyűlöletes előttem: ha a szegény gögös, a gazdag hazug és a vén ember parázna.

J. b. Szirach.

Szerelmi házasság.

Írta: *Abonyi Árpád.*

A férfi (mintegy harminczöt-harminczhat éves, elegáns, magas fiatal ember. Szerző fájlalja, hogy bővebb és érdekesebb leírással hősenek kitünő személyiségéről nem szolgálhat, sőt bizonyos lehangoltsággal kénytelen elismerni, hogy ily elegáns, magas fiatal ember Budapesten még van pár ezer darab, — de azt reméli, hogy hőse banális lényének e megindítóan őszinte bevallása az alább következő jelenet lényegén nem változtat).

A nő (valamivel fiatalabb, mint a hős és szintén elegáns, magas asszony. Szerző fájlalja . . . stb. Épen mint fent).

A férfi: Kezeit csókolom, asszonyom! A műcsarnokból jövök. Megígérte, hogy ma délután ott fogunk találkozni, de nyilván megfélekedezett az ígéretről. Ez az oka, hogy most itt vagyok az ön szalonjában.

A nő: Isten hozta, László! (*Kezet fognak.*) Nem feledkeztem meg az ígéretről, de annyi dolgom volt barátom, annyi dologom! Tudja, hogy holnap estély lesz az államtitkárnéknál. A varrónő, a szövetek, a bevásárlások . . . Képzheti! Teljességgel nem volt időm, hogy kikocsizzak a műcsarnokba. Kérem, ne tegyen szemrehányásokat.

A férfi: Nem szemrehányás, csak egy kis világozás, amelyre szükségem volt. Nyolcz hónap óta, mióta Pesten lakik, ez az első világos figyelemzetés arra, hogy útam az ön közeléből a szelrőzsa minden irányában szabad.

A nő: Ez bántja önt?

A férfi: Inkább meghökken, mert megvallom, nem voltam rá elkészülve. Férje halála után szíves volt megengedni, hogy ismét meglátogathassam . . . Valami különös szeszélyből azonban sohasem akarja végighallgatni, amit okvetlen el kell mondanom.

A nő: Jól van, most meghallgatom, de csak úgy, ha teljes és tökéletes nyíltsággal fog nyilatkozni. Nem szabad, hogy egyikünk vagy másikunk rovására kettőnk között úgynevezett homályos pontok maradjanak. A főpont az, hogy helyrehozzuk, ha még lehetséges, a hibát, melyet évekként ezelőtt elkövettünk. Még világosabban: azt akarjuk, hogy ön megkérje kezemet és én ígert mondjak. Azt hiszem, hogy ennél világosabban már csakugyan nem lehet beszélni.

A férfi: Nem. Ennél világosabban még soha senki sem beszélt.

A nő: Örülök, hogy egy nézetben vagyunk. Nem volna tehát méltányos, ha fölténné rólam, hogy tiltakozni fogok barátaink ártatlan elvődése ellen, akik nekem is és bizonyosan önnek is szerencsét kívántak ehhez a mi úgynevezett «szerelmi házasság»-unkhoz, — de az sem lenne helyes, ha ön esetleg azt képzelné, hogy én ennek a mi úgynevezett szerelmi házasságunknak talán jobban örülök . . . mint . . .

A férfi: Bocsnát a félbeszakításért! Egy pillanatig sem merném önt azzal gyanúsítani, hogy tervben levő házasságunknak jobban örül, mint én. Sőt, ha kívánja, beismerem, hogy egyáltalában nem is örül.

A nő: Ezt nem mondtam.

A férfi: Szép öntől, hogy nem mondta, de nyíltsággal ebben a tekintetben is vetekedni fog a legádázabb őszinteséggel. Nem, drága Teréz, önnek csakugyan nincs különösebb oka az öröme, s ha mégis az ellenkezőt sejteti velem, ez csak jószágos kíméletre mutat, mely így akarja szépíteni mostani helyzetünket, melyet az ímént oly észbontó világossággal csillogtatott szemem közé.

A nő: Hallgatom, de . . . gyorsan és röviden.

A férfi: Lássuk hát gyorsan és röviden a hibát, melyet helyre akarunk hozni. Tíz évvel ezelőtt . . . egész örökkévalóság! . . . örültem szerettem önt.

A nő (sürgötte): Rövidebben! Ez messze vezet.

A férfi: Nem tartom magam szellemes embernek s ezért, fájdalom, egynemely üres fecsegésre is szükségem van . . . Azt sem képezem, hogy mulattatni tudnám, a valóságot azonban nem szabad meghamisítani: szerettem önt. Ma már persze izetlenség lenne érzelmek költeményt zengedeznem a gyönyörrel, mely az ön közelében egész valót betöltötte. Azokról a tervekről, vágyakról, álmokról és a többi bájos egügyüségéről sem mondok édes lírai verset, melyeket ha akkoriban talált volna valaki így

kigúnyolni, mint én most — megöltem volna érte a tőkfilköt, elhíheti! Nagyon szerettem és ezt ön tudja. Egy szép napon azonban elkövettem azt a vétkes ostobaságot, hogy elragadtatásomban karjaimba ragadtam és megcsókoltam. Kijelentém, hogy ezt az ostobaságot esti hét óra után, az önök lakásán, a homályos ebédelőben követtem el és ez volt a nagy vétkem, mert ön félreértette azt a homályos szobát.

A nő: Méltán . . . mert megalázott.

A férfi: Megalázta volna önt a bocsánat is? Azonnal beláttam, hogy bolondság szívére számítanom, midőn gögje és érzékenysége forog szóban — könyörgésre fogtam tehát a dolgot, de ön kérelhetetlen maradt. Olyasvalami rémlett lázongó fantáziájában, hogy visszaélek a helyzettel . . . vagy mi . . .

A nő: Jogom volt azt hinni . . . (*elhallgat*) Kérem, ne beszéljünk erről!

A férfi: Bátran kimondhatja! Azt hitte, hogy rabolni akarok. Hitte, tehát eddig rendjén lett volna. De ön még akkor sem tett le erről a furcsa föltevéséről, midőn becsületzavamat kötöttem le, hogy téved . . . sohasem voltam gazficzkó. Terringetté, ez sok volt! Dühöngtem asszonyom, dühöngtem, mint egy megbesztett vadállat, mely ahelyett, hogy megtorolná a kapott sebet, belerohan a vadonba és ott vérzik el . . . mint ahogy lassanként magam is elvéreztem. Meg kell adni, hogy értett a büntetéshez! Száműzetéssel nem elégedett meg. Példásabb megtorlásra volt szükség: olyanra, melytől elfolyjon minden csepp vérem. Elfogadta tehát a derék huszárörnagyhódolatát és néhány hét múlva már megkaptam a kartonlapot, melyen meghívott esküvőjére.

A nő: Igy volt. De ez most nem tartozik ide.

A férfi: Úgy érzem, hogy igen. Világossá kell tenni a hibát.

A nő: Jól van, legyen kívánsága szerint. (*Odavetve*): A hibát én követtem el és nem ön. Meg van elégedve?

A férfi (*bólint*): Meg.

A nő: Jó akarok önhöz lenni . . . E pillanatban különben is oly kivételesen jó hangulatban vagyok, hogy bármit kész vagyok beismerni.

A férfi: Ez is szép öntől — jó szívre vall. Nekem azonban kétségbe kellene esnem, ha önt ez a beismerés egész jövődö életére boldogtalanná tenné. Nem ringatom magam semmiféle kedves csalódásban, s ezért szinte bizonyos vagyok benne, hogy önnek semmi örömet sem fog okozni, ha nekem nyújtja kezét és hitvesem lesz. A dolog inkább józan, semmint érzelmes.

A nő: Mit akar ezzel mondani?

A férfi: Azt, hogy ön okos és szép . . . de a szerelem istennője minket nem ajándékoz meg nemes gyönyörreivel, mert nem vagyunk méltók az ajándékra. Mert amit mindaketten elvesztettünk, drága barátém, az a tisztaság — az ártatlan tisztaság — a lélek e könnyen homályosodó ékessége, melyet új fényre csiszolni ezen a szegény világon embernek nem adott.

A nő: No . . . ez már annyira józan —

A férfi: Hogy nem akarja tovább hallgatni és ezért itt akar hagyni. Maradjon, drága barátém és legyen okos. Egyebet úgy sem nyújthatunk egymásnak, csak ezt. Mi ketten már akármit elmondhatunk egymásnak, s kell is, hogy elmondjunk, különben megcsálnók egymást és ez nem lenne okosság.

A nő: Tehát csak őszintén! Őszintén! Mindig őszintén. Ez megható.

A férfi: Nemde, főleg azért, mert általa semmit sem veszünk? Illúziót, szenvedélyt nem táplálunk. Ön sem bízhatik bennem, mert sejtí — és igaz van — hogy száműzetésemben a legbadarabb szerelmi esztelenségeket követtem el. Az okosságom . . . okosságunk . . . az egyetlen, ami még érintetlen. Ez az okosság tanácsolja önnek is, hogy elégedjék meg velem, mert pompásabb férjet ezen a világon nem találhat. Szövetségünk a nyugalom, a józanság és okosság — ismét és örökké: az okosság — szempontjából, páratlan lesz! Ha gyermekünk születik, az a csupa józan ész miatt, melyet tőlünk örökölni fog, a kiálthatatlanság oly tökélyére emelkedhetik, amilyenre a század történetében még nem volt példa.

A nő: Ez úgy hangzik, mintha bizonyos lenne benne, hogy a neje leszek.

A férfi: Eltalálta!

A nő: Ah! (*hevesen*) Gyönyörül!

A férfi: Ne izgassa magát! Elvégre, önnek is meg kell már egyszer látnia, hogy a természet sohasem bocsájja

meg a bűnt, melyet ellene elkövettek. Mert csak az isten bocsát meg mindent. — Ön, kedves barátném, akkor, midőn engem száműzött és az őrnagy bácsi hitvese lett, megsértette a természetet és megalázta önmagában az ifjúságot. Ez pedig sohasem marad büntetlenül. Ime, idáig sodorta a bánkódás, melyet a megsértett természet szabott ki önre: hasztalan lázong, hogy elfogadom a kezét, mert vezetelnem kell az árulásért, amit saját szíve ellen és ellenem elkövetett.

A nő: László, ön vagy bolond... vagy szeret engem.

A férfi: Ez az ön szerencsétlensége!

A nő: Az öné is!

A férfi: Igaza van, az enyém is...

A nő (rövid szünet után, magához térve): Ne csináljunk érzelmes jeleneteket, barátom, úgy érzem, hogy ez nincs helyén... «Szerelmi házasság»-ról beszél kettőnk között a társaság. Legyünk résen. Ne csúfoljuk meg az okosságot, amelyre hivatkoztunk. Tárgyaljunk nyugodtan. Szívesen alkuszom magával. Vallomást is teszek, ha kívánja, bár nem tudom, milyen gyönyörűsége telnek benne, ha elbeszelném, hogy férjhezmenetelem legelső napjától kezdve sokszor, nagyon sokszor megfordult szegény elkínzott fejében a gondolat, hogy miért szenvedek, midőn oly könnyen megváltatnám magam? Egyéb sem kell hozzá, csak hogy kinyissam az ablakot és levessem magamat a köveztet... (nevetve) mint egy elkészedett szobaleány, akit imádott katonája faképnél hagyott.

A férfi (megzavarodva): Ezen ön nevetni tud?

A nő: Elhiheti, hogy tiszta szívűből! És most elégedjek meg annyival, hogy nem ámitom, midőn bevallom, hogy keservesen megbántam, amiért elhamarkodva szakítottam önnel. Ezen azonban már rég túl vagyunk. Most arról van szó, hogy... amint mondja... őrizzük meg egyetlen megmentett kincsünket: az okosságot. Nos, én erre az okosságra hivatkozva, megerősítem az ön felfogását és kijelentem, hogy tervben levő házasságunknak épp úgy nem örülök, mint ön. Az övezgy társadalmi helyzete azonban kényes és bizonytalan. Ez és még sok más érdek azt tanácsolja, hogy ajánlatát elfogadjam és minél tökéletesebben íparkodjam mindenkit megcsalni, aki elhatározásomat szíves szerencsekívánataival teszi még ríkítőbbá.

A férfi: Ezekkel az érzelmekkel...

A nő: Igen, ezekkel az érzelmekkel nyujtom magának a kezemet és nem tagadom, egy kicsit kíváncsi vagyok, vajjon elfogadja-e így, vagy nem?

A férfi: Ezekkel az érzelmekkel, drága barátném, egykor bizonyára mély fájdalmat okozott volna szívemnek. Azt hiszem, hogy nagyon meggyűlöltem volna... Az ifjúság hősies esztelenségeinek kora azonban többé nem tér vissza, s a legszebb frázisok is elvesztik varázsukat. Érdekeink közösek és remélni lehet, hogy az érzélgéstől meg fognak óvni.

A nő: Igaza van (halkan felsóhajt). Ne érzelegjünk Egy pillanatra elfelejtettem, hogy már nem vagyunk eléggé fiatalok.

A férfi: Nem, már nem vagyunk eléggé fiatalok. De bármint legyen is, meg fogjuk egymást érteni.

A nő (szórasozottan): Azt hiszi?

A férfi: Bizonyos vagyok benne.

A nő: Így hát...

A férfi (udvariasan kezét csókol az asszonyának): Akar még valamit mondani?

A nő: nem... semmit (átm. gy a másik oldalra). Különös, hogy néha mily gyermekessé válik az ember. Mennyi naivságot összebeszélünk! A mi korunkban, barátom... rettenetes. Számolok reá, hogy ön is megbocsát nekem. S most még csak arra kérem, hogy legkésőbb hat hét alatt mindennel rendbe akarok jönni. Az esküvőnek hat hét mulva tehát meg kell történnie. Azután rögtön elutazunk.

A férfi: Amint parancsolja. Óh, engedelmes, hű férje leszek, meg fogja látni.

A nő: Helyes! Viszonzásul ígérem, hogy én is engedelmes és hű felesége leszek. De most hagyjuk ezt! Fontos és sürgős dolgaim vannak. Az államtitkárek estélye sok gondot okoz... Kérem, térjen be útközben a varrónémhez és mondja meg neki, hogy ma estére okvetlen várom. Hozza magával a kék surah-t és néhány «Careaux-hindsu» mintát. De okvetlen! Siessen barátom, siessen!

A férfi: Megyek! Mondja, kedvesem, egy iczi-piczi boldogságot... mégis csak érez?

A nő: Kérem, majd máskor! Ha több időnk lesz. Most csak arra kérem, hogy siessen, mert nagyon rövid az idő. Megmondhatja neki azt is, hogy a brebis-tiberient már kiválasztottam, csak föl kell varrni. Nem felejtí el? Távozzék barátom, távozzék és végezze el gyorsan, amire kérem. Ez most az első. A többi nem olyan sürgős (Otthagyja). Viszontlátásra holnap, az estélyen. Addig ne jöjjön. De most siessen! És ne feledje megmondani, hogy a brebis-tiberient már kiválasztottam... Csak föl kell varrni. Tehát adieu, az istenért, még mindig itt van?

KOMÉDIÁK

Nyáralunk!

Uram, ön még itthon?

— Itthon, de csak — titkon...

S k. családjá már?

— Oh, az messze jár!

— És ön, éppúgy, mint én?

Igen uram, szintén.

— S k. családjá már?

Szintén messze jár!

*

Pesti utcán, téren,
Ilyen párbeszeden
Multhat fülünk,
Kik itt üdülünk.

Oh, mert a sok jégre
S zivatarra végre
Földेरüle már:
A gyönyörű nyár.

Fogy a város, gyérül,
Mély álomba szédül.
Míg köröskörül
A vidék örül.

Robog szerteséjjel,
Robog nappal-éjjel:
Gépkocsi, fogat,
Személy- s gyorsvonat.

Kit a büszke Tátra
(Odatör a bátra!)
Kit a Balaton
Csábereje von.

Kit epedve várnak:
Budakesz, Solymárnak
Jó svábjai már —
Szóval: itt a nyár!

Árad szerteséjjel;
Árad nappal-éjjel
A városi zaj —
Mindenki nyaral!

*

Városi zsebekből
A vidék föllendül
És vigan arat.
Budapesten végül,
Szomorú emlékül:
Csak bús szalmaözevgy
S — naftalin marad...

Balambér.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Kőrösi József. A magyar tudományos világot érzékeny vesztség érte Kőrösi József elhunytával. Kőrösi a budapesti statisztikai hivatal igazgatója volt, mely díszes állásba lankadatlan nagy munkával, teljesen önercejből küzdötte fel magát. Ő teremtette meg jóformán a székesfőváros statisztikai hivatalát, melynek azután nagy szak tudásával és leleményességével külföldön is elsőrangú tekintélyt szerzett. Kőrösi különösen a lakáskérdéssel és halálzással foglalkozott, mely működésének áldásos eredménye a főváros közegészségügyének tetemes javulása. A születési statisztika fejlesztésében korszakalkotónak mondható az ő ú. n. mortalitási táblája, melyet budapesti észleletek alapján szerkesztett. Nemzetgazdasági és statisztikai dolgozatai magyar, német, francia és angol nyelven jelentek meg, nevét messze, az ország határain túl is ösmertté és tiszteltté tették.

Szemelvények címmel vaskos 410 oldalra terjedő kötetet adott ki dr. Frisch Ármin a biblia utáni zsidó irodalom válogatott termékeiből. A könyv nagyobb részét az ókori és középkori valláserkölcsei, tudományos, rabbinikus, apologetikus, mondai és költészeti irodalom gazdag és nemcsak vallási, hanem általános érdekű termékeiből válogatta össze Frisch Ármin, amely irodalom, mint a bevezetés mondja, életnedvét a prófétaság gyökereiből szívja. Az újkorból Mendelsohn és Zunz iskolájának irodalmából közül érdekes részleteket. A kötetben előforduló költeményeket (Gabirol, Halévy, Manuelle stb.) Patai József fordította ügyes tollal magyarra. Az érdekes könyv, mely a zsidó világnézet irodalmi kialakulásáról áttekinthető világos képet ad, a Pallas kiadásában jelent meg, ára 6 korona. Ebből bemutatunk egy «Manuelle» verset:

Manuelle.

MI ŰZTE EL? ...

Mi űzte el — kérdétek — pajkos kedvem?
Barátaim! Csak a tátongó sír,
Mi engem búskomorra tenni bír,
Ha szilaj öröm közt kell emlegetnem.

Óh, hányan enyésznek ott elleledten,
És nem szól többé róluk semmi hír,
Utánuk egyetlen hű szív se sír,
Porukra csak a szél sóhaja lebben.

Kiket kevély gőg töltött el még tegnap,
Ott porladnak ferges göröngy alatt,
Hol igralmat a büszke jölett nem kap ...

«Légy készen!» szól a sírnak néma szája,
«Örökké földön senki sem maradt,
«Felém vezet minden út, minden pálya ...

A budapesti kicsikék. Ezzel az érdekes címmel apró kis nemzeti színű könyvecskét adott ki *Hornýánszky* Viktor nyomdájá. Ebben az izléses kiállítású apró kis könyvben, a nyitó és záróképpel együtt, negyven apró kis rajz van a budapesti apróságok életéből. — Eleven megfigyeléssel, ügyes tollal a fővárosi gyermek koraérettőségét persziflálja a szerző, aki állítólag egy, még eddig a közönség elé nem lépett művészünk volna. Nevét nem árulja el, pedig bátran megtehetné, mert sok eredeti ötlet, jóízű humor és találó szatíra sugárikz tollából. A rajzokat kis magyarázó versikék is kísérik, ezek szerzőjének csakugyan nem árt továbbra is a névtelenség jótékony homálya, mert felette gyarló csinálmányok az ilyenek: «Ez a kicsi aztat mondja: Szóló spárgli de jó volna!» Avagy: «Ez a kicsi még nem tudja: Legyen ő is feminista?» Az ember, ha a pompásan beszélő rajzot nézi, derűsen mosolyog, de ha ezeket a fura «magyarázatokot» olvassa, elborul és zavarba jön, hogy mit is akar hát a szerző? Az ötletes rajzoló nevére azonban kíváncsiak vagyunk.

A magyar iparművészet diadala. A milánói kiállításon a magyar csoportnak különösen az iparművészeti osztálya örvend nagy tatógatottságnak s ami még önvendetesebb,

egyszersmind nagy keresletnek is. Olaszok és a kiállítást látogató külföldiek nagyban vásárolják a szép, izléses és praktikus tárgyakat: vázakat, himzéseket az ipariszkolák műveiből s a különböző szakiskoláink műveiből. Így az *ungvári agyagipari szakiskolától* több edényt vett legújabbban a *berni* muzeum, a *kassai* szakiskolától börmunkákat, az aradi, kolozsvári és szegedi szakiskoláktól bútorot. A budapesti felsőbb ipariszkola által készített vert vastárgyak is igen kelendők. Az eddig elért forgalom, már mintegy húszezer lírára tehető.

A magyar kiállítást, csakhamar megnyitása után, az a megtiszteltetés érte, hogy Margit királyné Leticzia hercegnővel és nagy udvari kísérettel megjelent benne. *Szterényi József* államtitkár távollétében *Czakó Elemér* és *Faragó Odón* kalauzolták az előkelő látogatókat, a kiknek különösen az iparművészeti tárgyak kötötték le az érdeklődését. Az ékszereket, majolika tárgyakat, a különböző háziipari cikkeket, az Izabella-egyesület házi munkáit, a halasi csipkéket s a kispasztikai munkákat (Liget, Telcs, Beck, Maróthy művel) nem győzték eléggé dicsérni s távozásuk alkalmával újabb látogatásukat ígérték meg.

A magyar iparművészeti csoportot legutóbb *Francotte* belga kereskedelemügyi miniszter is meglátogatta a belgiumi ipari szakoktatás főnökeivel *Stevens* osztályfővel, a kik a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a kiállított tárgyakról s azok izléses elhelyezéséről. A belga miniszter megkérte a magyar kiállítás vezetőjét, hogy az elért nagy sikerért s főképpen a magyar ipariszkolák mintaszert modern szervezeteért és gyönyörű produktumaiért legmégebb elismerését tolmácsolja *Szterényi József* kereskedelemügyi államtitkárnak, a kinek a magyar iparoktatás és iparfejlesztés terén elért nagy sikereit már a brüsszeli és liégei kiállításokról is ösmerik Belgiumban. A magyar elme és magyar kéz e szép sikere valóban örömmel tölthet el mindnyájunkat s egyszersmind újmutatás lehet nekünk arra, hogy e szép és praktikus irányban lankadatlanul tovább dolgozzunk és minden erőnket értéke-sítsük. A vezetés *Szterényi* kezében hivatott, hozzáértő jó kézben van.

A győri székesegyház restaurálása. A Szent-István alapította székesegyházak közül való s hazánk egyik legregibb és legnevezetesebb műemléke a győri püspöki templom. Belsejét *Giovanni Rana*, a híres olasz építő alakította újjá a XVII. század derekán, gyönyörű reneszánsz stílusban, falait *Maulpertsch* ma is remek freskói díszítik. A külsejét azonban erősen megrongálta kilencszáz esztendő vihára. Széchényi Miklós gróf győri püspök, a székeskáptalannal egyetértőleg most elhatározta, hogy a kilencszázados alapítás emlékére a székesegyház külsejét is stilszerűen helyreállítja a műemlékek országos bizottsága bevonásával. A bizottság *Aigner Sándor* műépítőt küldte ki a tervek elkészítésére. A régi székesegyház így méltó büszkesége és művészi látványossága lesz Győr városának, egyszersmind hirdetője első apostoli királyunk emlékezetének.

Ör.

Pályaválasztás.

Ilyenkor, iskolai esztendő végén, mikor az elemi, középiskolai és felsőbb tanulmányokat végző ifjú nemzedék, mint a kiszabadult fogoly, röppen ki az iskola börtönéből, minduntalan fölmerül az érdekeltet körében a pályaválasztás kérdése. Az érdekeltek állam, társadalom és a szülők. Mi sem térhetünk ki e kérdés aktualitása elől, amely a közszükség erejével jelentkezik és kérdezzük: milyen is legyen az a pálya, amelyet az iskola falai közül kikerülő ifjúnak választania kell, helyesebben, minő pályát ajánljunk neki választásra?

A kérdés nehéz. Pedagógusaink mást se tesznek évek hosszú sora óta, mint hogy szemébe igyekeznek nézni ennek a kérdésnek. De amikor ezt teszik, olyan tudós okulárét raknak a szemükre, mintha legalább is valamely Fárao-korabeli síremlék hieroglifáinak kibetűzéséről volna szó. Ne bántsuk most a magyar pedagógusokat, hanem vegyük a kérdést egyszerűen annak, ami,

Az ilyen nagyhorderejű kérdések taglalásánál, amelyek életbevágóak, mindig a gyakorlati eredmények és tapasztalatok érveit kell figyelembe venni és sohasem az elméleti argumentumokat, bárminő szépek és tudósak is legyenek egyébként ezek. A pályaválasztás kérdésénél pedig mit mutatnak a gyakorlati eredmények? Ha szét-nézünk azon szellemi proletáriátuson, amelyet az utolsó évtizedben éppen az iskola termelt, meg kell döbbernünk ezen a képen. Az iskola produktivitása itt valósággal abban merült ki, hogy egész generációkat nevelt — az éhenhalásnak.

Méltóztassék csak megfigyelni azokat az életpályákat, amelyekhez az út éppen az iskola jelöli meg. Ezek az életpályák csupa nyomorúsággal intenek felénk, gond, vesződség, nyomor jelölik e pályák mértföldköveit.

Nem akarunk e cikk keretében a bizonyító példák egész rendszerével szolgálni, csak éppen a mindennapi élet szembetűnőbb példáit idézzük, hogy egy csekélyke, de annál intenzívebb fény sugarral rávilágítsunk az iskola által megjelölt és mintegy ránk kényszerített pályák hiányaira.

Első példának vegyük az orvosi pályát. Ez mint életpálya, mint hivatás szorosabban véve is az emberi életkörbe vág. Az orvosi pálya ma többé-kevésbé egyenlő a legsivárabb életküzdéssel. Ezen a pályán, amely a legnagyobb küzdelemre, az étellel-halállal való viaskodásra utalja emberét, az orvos a maga életével, a maga megélhetésével is a legborzasztóbb küzdelemet vívja. Bár az élet minden pillanatában ellobban közülünk egy élet, ennek a sok életnek az ellobbanása nem tud kenyeret adni annak, aki a maga hivatásánál fogva az élet és halál kütféjénél áll.

Idézzük talán példának a tanítói, tanári pályát? Csak azt kell néznünk, hogy egy-egy megüresedett tanítói, vagy tanári pályára hány pályázó akad s ez elég lesz arra, hogy óva intsünk mindenkit e nemes hivatású pályától. A hivatalnokai pálya túlzásfoklatsága is hasonló tanulsággal szolgál.

Beszéljünk talán a katonai pályáról? Jobb lesz, ha nem beszélünk róla. Jobb lesz, ha nem érintjük azt a csillogó nyomorúságot, amelynek annyi reményteljes élet lett már áldozata. Jobb lesz, ha nem rajongunk azokért a hadi erényekért, amelyeket a békés idők fejlesztenek ki s amelyek közt nem utolsó helyet foglalnak el az uzsorásokkal való titokzatos társadalmi érintkezések. Egyébként is a katonai nevelés nem lehet ideálja az olyan embernek, akinek szívébe van oltva a munka nemesítő fogalma.

Ha szét-nézünk azon a szellemi proletáriátuson, amelyet az utolsó évtized termelt, ijedten kell kérdeznünk, hát minő pályát kell választania a pályaválasztás előtt álló nemzedéknek, ha ezek a szép hivatások mind haszontalanoknak bizonyulnak? No, erre a kérdésre megvan a felelet magában a kérdésben. Csak ezeket a pályákat nem szabad választani. Van ezeken a pályákon kívül a megélhetési utaknak, pályáknak egy egész csatorna-hálózata, amelyeken mind a boldogulás révén juthat az ember.

A pályák megválasztása dolgában talán nem árt, ha kissé tanulmányozzuk azon országok viszonyait, ahol nincs proletáriátus, vagy ha van is, de nem jöhet számba. Nem kell túlmenni a kontinensen, itt van Németország! A németek praktikus érzése nem tűri azt, hogy éhenhaló orvosok, pályázati reménységek sovány malasztján élő tanítók, hivatalnokok tapossák az egymás tyukszemét akkor, amikor annyi tisztas pálya van, amelyen igen jól boldogultak mindig az egész ember. Ott van az ipari pályák légrója, a kereskedelmi és gazdasági foglalkozások ezerfélesége. A német józan gyakorlati érzékkel felismerte e pályák új kincsébányáját és feléje terelte a maga új

generációit. Ott van követendő példának a brit szigetország, a hatalmas Anglia. Vajon min alapult állampolgárainak jóléte s önnönmagának is hatalma, ha nem azon, hogy az ipari és kereskedelmi ágak fontosságát fölismerte.

Hanem mi urhatnánk nemzet vagyunk. Nekünk derogál az, hogy fiainkat iparosoknak, vagy kereskedőknek neveljük. Minket elkápráztat az üres cím, a foglalkozások uri máza s nem jut eszünkbe, hogy mikor ezek elnyerésére buzdítjuk fiainkat, akkor voltaképpen eljegyezzük őket a nyomorúságnak.

Elég volt ebből az ostoba rövidlátásból. Magyarország már nem az a patriarchális ország többé, ahol dolgozni nem kell, mert aki urnak született, azt úgysis eltartja a rokonság, vagy legrosszabb esetben a vármegye, elmúlt színekurák paradicsomi ideje, s ma minden ember fiának keservesen meg kell dolgoznia azért, hogy megélhessen. S ha már ekkor is nagyon kérdéses, hogy megélhet-e, akkor meg nagyon is jól meg kell nézni azt a pályát, amelyet választ, mert hiába pislog fejünkben a tudomány mécsé, ha közben felkopik az állunk.

Az állam, a társadalom karöltve a szülőkkel igyekezzék praktikus pályák felé terelni az ifjút, akkor sok olyan nagy kérdés is meg volna egyszerre oldva, amelyeknek megoldása ma magára az államra is súlyos feladatokat ró. Így ezek közül való az is, hogy miként is lehessen kielégíteni a sok éhes diplomás embert?

A pályaválasztás nehéz kérdésénél tehát csak az lehet az egyetlen okos utmutatás, ha odaterejlük ifjúságunkat a praktikus pályák felé.

Laborcz.

☛ **Peng a kasza...** Elmúlt Péter-Pál ünnepe, arany színre sárgul a zöld kalász a magyar mezőkön és megkezdődik a földműves legnehezebb, de leggyönyörűbb munkája: az *aratás*. Büszkeség nézni ilyenkor a magyar kar munkáját. Kora hajnalban már talpon van az arató, kaszája versenyt peng a pacsirta dalával. Tüzesen süt le a nyári nap, gyöngyözik a homlok, ám a kasza csak peng, suhog tovább — egy kis déli pihenéssel — csillogos estéig. Vacsora után még a nóta is felcsendül itt-amott... Sajnos, ma már bizony csak *itt-amott*. Sok helyen félelmes csend üt tanyát a régi vígság helyett. És megjelenik a magyar mezőkön is a városi jövevény: a *sztrájk*. Elnémítja a kasza pengését, el a dalt és veszedelmet hoz gazdára és munkásra egyaránt. Valóban itt volna már az ideje, hogy ezt az ártalmas jövevényt elűzzék a magyar mezőkről, nem a szolgabíró és a csendőr, hanem a munkaadó és a munkás. — Nem szuronyral, puskával, hanem kölcsönös emberséggel, egymást megértéssel, egymás iránt való bizalommal és méltányossággal. A gazda adja meg mindenütt erkölcsi és anyagi értékben, ami a munkásé, a munkás viszont a gazdának s akkor nem lesz szükség se szuronyra, se puskára. Sztrájk és izgató akkor nem terem s újra békén peng a kasza és vígan zeng a dal a magyar mezőkön.

☛ **Fiume új kormányzója.** Egyetlen kikötő városunk Fiume, a mult hét folyamán nagyszabású és jelentőségteljes ünnepség színhelye volt. — Ujjonnan kinevezett kormányzóját, *Nákó* Sándor grófort nagy pompával iktatták be előkelő méltóságába. — Fiume hivatalos előkelőségein kívül a fővárosból is mintegy száz tagból álló küldöttség vett részt azon a fényes ünnepen, mely páratlan lelkesedéssel ment végbe. — Impozáns látványt nyújtott a bevonulás. Az útvonalat, amerre a kormányzó és kísérete hajtattott, mindenütt óriási közönség tartotta megszállva, amely a díszes menetet tüntető lelkes óvációkban részesítette. Az egész város lobogódíszit öltött.

Az ünnepélyes beiktatás a városházán ment végbe, melyen a «Rappresentanza» csaknem teljes számban megjelent. A törvényhatóság élén *Vio* polgármester üdvözölte az új kormányzót, hangsúlyozva egyszersmind, hogy Fiume lakosságának együtt dobban a szíve a magyarokkal. A beiktatás rendkívül lelkes hangulatban ért véget, s az új kormányzó székfoglaló beszédjét általános evvívázással és tapsal fogadták. A beiktatás fényes ünnepe este, a kormányzói palotában, a küldöttségek fogadásával ért véget.

Magyarok a bukaresti kiállításon. Az a stílszerű magyar ház, mely a bukaresti kiállításon a magyar iparcikknek befogadására épült, minden tekintetben díszére válik építészetiünknek s azok az iparcikknek, melyek abban kiállításra kerültek. dicsőséget szereztek a magyar névnek s becsülést derék iparosainknak. Maga az épület is, mely elült a kiállítási épületek megcsontosodott sablonjától, annyira tetszik a bukaresti közönségnek, hogy egész napon át zsufoolóságig megtelik látogatókkal. Ez a magyar ház imponzáns méreteivel, eredeti stíljével, művészi külsejével és praktikus beosztásával messze fölülmulja a szomszédos osztrák pavillont, melyről úgy tudjuk, hogy egy bécsi kiállítás alkalmával már egyizben learatta közepes sikereinek olcsó babárléveleit. S azt is tudjuk, hogy ennek az ócska tákolmánynak az odaszállítása csaknem kétannyiba került, mint a mennyiért az ügyes magyar műépítészünk a díszes kivitelű magyar házat felépítették. A nagyszabású magyar csarnokban oly változatos és művészi elrendezésben táruznak a néző elé a különböző csoportok, hogy a közönség a legnagyobb gyönyörűséggel élvezi azokat s mindenki könnyen megtalálja azt, ami leginkább érdekli. Nagy feltűnést keltett különösen a magyar mezőgazdasági gépipar imponzáns kiállítása. A román királyi párnak a magyar pavilonban történt látogatása alkalmával ez a csoport a legnagyobb elismerésben részesült. Különös figyelemben részesült *Kühne E.* mosoni gépgyár gazdag kiállítása. Az elsőrangú magyar gépgyár kitűnő gyártmányai már tul az oceánón, a gépek kontinensén sem ismeretlenek. A «*Mosoni Drill*» sorvetőgépek a szelőrzsa minden irányában dicsőségesen hirdetik a magyar gépipar rohamos fejlődését. A bukaresti kiállításunkkal úgy a magyar iparnak, valamint a mezőgazdaságnak máris nagy elismerést szerezünk. Most szólaljon meg az a bécsi ujság, mely nem is olyan régen azt jegyezte meg rólunk, hogy primitív iparcikkeinkkel mi magyarok — maradjunk csak odahaza! . . .

A pápa betegsége. Nap-nap mellett aggasztó hírek érkeznek hozzánk Rómából, melyek a pápa súlyos betegségeiről számolnak be. Örömjünkre és megnyugvásunkra azonban mindannyiszor megjöttek a kimerítő száfolatok is. De, hogy mégis nagy aggodalomra lehet okunk, azt a «*Patria*» című lap megbízható hírforrásából tudjuk. A nevezett lap szerint *Broune* filadelfiai orvos, aki a napokban külön kihallgatáson volt a pápánál, megvizsgálta Ő szentségét és kijelentette, hogy nem köszvénye, mint azt már több ízben jelezték a lapok, hanem vesebaja van, azonkívül még ütőérelmeszesedésben is szenved. *Lopponi dr.* a pápa orvosa, a «*Patria*» lapban lekötött diagnózissal szemben továbbra is fentartja azt az állítását, hogy Ő szentsége könnyebb természetű köszvényben szenved. Forró óhajtatunk s ebben bizonyára az egész keresztény világ együtt érez velünk, vajha egyik hír se felelne meg a valóságnak.

Rákóczi Marsalja. Rákóczi, Bercsényi — vitéz kurucok vezéri, magyar szabadság tündöklő csillagi . . . még a Bosphorus ciprusligetes partján várják a napot, mikor kétszázéves számkivetés után visszahozza hamvait a nemzet kegyelete az édes anyaföld ölére. A fejedlem hős tábornoka, hű udvari főmarsalja *Vay* Ádám már előre jött a fogadásukra. *Vay* Ádám egyike volt ama híveknek, akik rendületlenül követték Rákóczit a harcok viharában, a dicsőség verőfényes és a bujdosás borús napjaiban. A számkivetés kálvária-útján *Vay* Ádám már nem adatott meg az, hogy a fejedelmet Rodostóig kövesse. A lengyelországi Danczkában (ma porosz Danczig) hajtotta fáradt fejét örök nyugalomra, ahol a német császár előde emléktáblával jelölte meg nyugó helyét. Onnan hozták haza hamvait most a kormány megbízásából *Révész Kálmán*, *Vay* Tihámér, Ádám és Imre grófok. A család ősi földjén, a szabolcsmezei Vaján pihennek már a hős kuruczgenerális hamvai. Edecsébb lesz itt álma és sirja hűségére, hazaszeretetre tanít.

Barokaldi. A városligeti czirkusz derék igazgatója, a budapesti gyermekvilág népszerű «*Gari-baldi*» bácsija jubilált a héten. Harmincz esztendeje, hogy a jó öreg talán, — akkor még persze fiatal — sátoztott nálunk. Összes művészszerelője akkor csak egy kis fehér ló volt és jómaga, persze egy személyben volt igazgató, pojáca és minden egyéb. Ma már egy kicsit tovább van Barokaldi bácsi. Hatalmas nagy arénájában nagyon sok ló és artista gyönyörködte a közönséget napról-napra. Olasz létere czirkuszát teljesen megmagyarosította s ma ősz fejjel Magyarországnak, mint második hazájának hű fiál valja magát. Jubileumi előadásait is jórészt a gyermekek javára rendezte. Öszinte örömmel gratulálunk a szép harminc esztendőhöz Barokaldi bácsinak és példáját követésre ajánljuk sok — hozzánk vetődött nagyobb komédiásoknak is!

A Magyar Görög Katholikusok Egyesületének nagy horderejű fontosságát s különösen humanisztikus irányú célját már több ízben ismertettük olvasóinkkal. Ez alkalomból csak azon öröndes jelenségről számolunk be, mely fényesen igazolja, hogy a nevezett Egyesület évről-évre oly fejlődésben van, hogy megszakítás nélkül bevalthatja azt a nemes ígérteit s feladatát, melyet még a kialakulás stádiumában maga elé tűzött. Humanus programjának egyik legfontosabb pontja kétségkívül az, hogy a felsőbb tanulmányok folytatása végett Budapestre kerülő szerényebb sorsu ifjúságunkat a lehetőséghez képest anyagi támogatásban részesítse. Ezt hozzuk most tudomására mindazoknak, akik ismerve az igazságos és megkövetelhető feltételeket, érdemeiknél fogva számot tarthatnak az egyesület támogatására. A pályázat, melyet az Egyesület nevében *Dr. Demjanovich* Emil ügyvivő igazgató helyettes bocsátott ki, így hangzik:

A «*Magyar Görög Katholikusok Egyesülete*» az 1906—1907. tanévben Budapestben tanuló görög katolikus ifjúság által igénybevehető több élelemsegélyre ezennel pályázatot hirdet.

Az illetékes parochusok (parochusok gyermekeinek) a szomszéd parochus által igazolt, kellő vallásosságot bizonyító, hiteles záradékkal ellátott és a családi és vagyoní helyzetet teljesen feltáró kérvényekhez csatolandók:

1. A mult tanévi előmenetel okmánya. (Teljes leczkekönyv.)
2. A folyamodó szüleiének vagy gyámjának nyilatkozata, melyben a kérvény kedvező elintézése esetén az Egyesület, illetve az Internátus támogatására kötelezi magát.

Azonos körülmények között előnyben részesülnek:

1. Az egyesületi tagok gyermekei.
2. Az árvák.
3. Azon folyamodók, kik a kérvény beérkezése után részükre megküldendő gyűjtőív kezelésében jelentős eredményeket érnek el.
4. Azon vidékek folyamodói, hol az Egyesület, illetve Internátus ügye hathatósabban felkarolásban részesült.

Az Egyesület választmányához intézendő s folyamodó szüniidei címét is feltüntetendő kérvények folyó évi *augusztus hó 1-éig* alulírott címén (Budapest, VIII., József-körút 14.) küldendő be *közönséges és nem ajánlott levelben*. A szükséges mellékletmásolatokat bármely parochus hitelesítheti. Az elintézett kérvények folyó évi *szeptember 11-én d. u. 4 órakor* veendő át lakásomon.

Aki a pályázatban felsorolt tételek valamelyikére bővebb felvilágosítást óhajt kapni, az teljes bizalommal fordulhat az Egyesület ügyvivő igazgatóihoz, vagy e lap szerkesztőségéhez, ahonnan a legautentikusabb utbaigazítást nyerhet.

A «Magyar Görög Katolikusok Egyesülete» a következő összegeket nyugtatja:

I. Alapító tagdíjak. (Egyszersmindenkora 200 korona.) 1. Szabó János 200 korona. 2. Borzsovai esp. kerület 20 korona (részlet). 3. Ruby Antal 200 korona. 4. Répássy Miklós 200 korona.

II. Rendes beltrátsái díjak. (Egyszersmindenkora 4 kor.) 1. Hrabár Kyrosz 4 korona. 2. Novák Bertalan 4 korona. 3. Dr. Szász Géza 4 korona. 4. Guthy Tódor 4 korona. 5. Dr. Hadzsega Illés 4 korona. 6. Zavadszky Antal 4 korona.

III. Rendes tagdíjak. (Évenként 12 korona.) 1. Dr. Leóvey Sándor 12 korona. 2. Hodinka Ágost 12 korona. 3. Dr. Primics János 12 korona. 4. Dudinszky Emil 12 korona. 5. Jeles Jenő (1905. hátr.) 12 korona. 6. Vizslozky Gyula 12 korona. 7. Hrabár Kyrosz 12 kor. 8. Megéla Antal 12 korona. 9. Dr. Zombory I. János 10 korona. 10. Mátyák Győző (1905. hátr.) 12 korona. 11. Gőnczy Antal 12 korona. 12. Romonyák János 12 korona. 13. Novák Bertalan 12 kor. 14. Mózár Endre 12 korona. 15. Dr. Szász Géza 6 kor. 16. Kontra-tovics Viktor (1905. hátr.) 2 kor. 10 fil. 17. Bihary Emil 12 korona. 18. Guthy Tódor 12 korona. 19. L. Szabó Döme (3 kor. 1905. hátr.) 6 korona. 20. Balogh Mihály (1905. hátr.) 6 korona. 21. Dudinszky Miklós 12 korona. 22. Szabó Cyrill 6 korona. 23. Bacinszky Ágost 12 korona. 24. Danilovics Elek 12 korona. 25. Gerevics Gusztáv 12 korona. 26. Dr. Hadzsega Illés 12 korona. 27. Markos Cyörgy 12 korona. 28. Szuchy Endre 12 korona. 29. Valkovszky Miklós 12 kor. 30. Zloczky Oreszt (1905. hátr.) 12 korona.

IV. Pártoló beltrátsái tagdíjak. (Egyszersmindenkora 2 korona.) 1. Bodnár József 2 korona. 2. Szarvady László 2 korona. 3. Dr. B. Balogh Zsigmond 2 korona. 4. Dankó János 2 korona.

V. Pártoló tagdíjak. (Évenként 6 korona.) 1. B. Szarvady Pál 6 korona. 2. Mikita Emil 6 korona. 3. Ilonokujfalu gör. kath. egyház (1905. hátr.) 6 korona. 4. Sznicsó Ignác (1905. hátr.) 6 kor. 5. Csoma Miklós 6 korona. 6. Bodnár József 3 korona. 7. Szavkulics László 4 kor. 8. Ilykovic Hillár (1905. hátr.) 3 kor. 9. Dr. Szabó Simon 6 korona. 10. Szarvady László 3 korona. 11. Suba György 6 kor. 12. Paulik László 6 korona. 13. Fedák Endre 6 korona. 14. Sereghy Sándor 6 korona. 15. Stefurowsky István 6 korona. 16. Dr. B. Balogh Zsigmond 6 korona. 17. Melles Demeter 6 korona. 18. Maukovic Kornél (1905. hátr.) 6 korona. 19. Rabár Sándor 6 korona. 20. Habina Péter (1 kor. 50 fil. 1905. hátr.) 6 korona. 21. Bura Jenő 3 korona. 22. Dubay József 6 korona. 23. Beszki Miklós 6 korona. 24. Szabó Titusz (1905. hátr.) 3 korona. 25. Dr. Sereghy Mihály 6 korona. 26. Bóbita Endre 6 korona. 27. Hodobay Jusztin 6 kor. 28. Kubek Elek 6 korona. 29. Petrasovics Miklós 6 korona. 30. Mikár Zsigmond (1905. hátr.) 6 korona. 31. Sándor Béla (1905. hátr.) 6 korona.

Minden tagdíj és internatusi adomány **Dr. B. Demjanovich** Emil főszervezőnk, az Egyesület pénztárosa címére küldendő.

Előfizetési felhívás — a görögkatholikus egyházban használt közének cz. hangjegyes munkára.

A munkács-egyházmezei püspöki kormány által elfogadott, megbírált, jóváhagyott és nyomtatni elrendelt: *«A görög katolikus egyházban használt közének»* című hangjegyes munkára, mely két külön kötetben, 6-szláv és ugyanaz magyar nyelven fog megjelenni, előfizetési felhívást bocsátunk közre, kérve annak nagybecsű megrendelését.

Talán nem szükséges bővebben kifejtenünk, hogy e valóban házpótló munkára gör. kath. egyházi közénkünk egyöntetűsége és örök időkre való megőrzése céljából mily elkerülhetetlen szükségünk van éppen ma, amikor úgy a róm. katolikus egyház, mint valamennyi vallásfelekezett oly nagy súlyt fektet az egyházi éneklés egyöntetűségére, szabályosságára, mint a mely a legközelebről érdekli a hívők vallásérkösi, hitéleti buzgalját, fellendülését. A mi görög kath. egyházi közénkünk pedig tagadhatatlanul annyira elromlott, az eredetileg magasztosan egyszerű áriák pedig felesleges és mondhatni izléstelen cifrázatokkal annyira el vannak ferdtítve, helyenkint kiforgatva eredeti tisztaságukból, hogy annak a rendezése már valóban elkerülhetlenné lett. Hogy ezt a magas püspöki kormány és kegyelmes főpásztorunk Firczak Gyula püspök úr Ó nagyméltósága is mélyen átértézte, igazolja az, hogy még az 1902-ik évben felhatalmazást adott nekünk arra, hogy egyházi közénekünket köttára tegyük, szigorúan szem előtt tartva az egyházmezei használt melódikát és mikor 3 évi hosszú, fáradságos és lelkiismerettel dolgozott munkánkat a magas püspöki kormány elé terjesztettük, ugyanakkor munkánkat előbb nagyságos Demjanovich Endre delhá esperes, cz. kanonok úr, majd boldogult Zselvay Emil volt székesegyházi karnagy, iványi lelkes úr megbíráta, végül az 1903-ban tartott egyházmezei nagygyűlés véglegesen elfogadta és leendő kinyomatását szintén magáévá tette. El nem mulasztjuk még megjegyezni, hogy azóta több helyről intézett sürögö megkeres-

sések is megértették bennünk a tudatot, hogy e munkára tényleg szükség van és ez reményleni engedi azt, hogy a nyomtatással járó nagy költségek egyházmegyéink kulturája és különösen egyházi közénekünk fejlesztése iránt érdeklődő hittestvéreink megrendelési révén legalább is fedezve lesznek.

A munkálat két példányban fog megjelenni, egyik ó-szláv nyelven, a másikat magyar nyelven, a legfinomabb famentes papíron, csinos kiállításban, duplex litografált borítékban, a lehető legtisztább nyomással, illetve hangjegyes, melyre nézve elég garanciát nyújtanak hazánk legelső hangjegyes-metsző intézete: Kunossy Vilmos és Fia cég, nemkülönbén a mi «Unio Könyvnyomda Részvénytársaság»-unk teljesen felszerelt hangjegynyomdája. A munka tartalmazni fogja összes mindenféle egyházi közénekünket 10 fejezetben és pedig I. fej.: a 8 hang összes énekei, II. fej.: a reggeli isteni tisztelet, III. fej.: a délutáni isteni tisztelet, IV. fej.: husvét, V. fej.: a naptári rész, VI. fej.: a többi szertartások énekei, VII. fej.: Aranyszájú szt. János miséje és a gyászmise, VIII. fej.: Nagy szt. Bazil miséje, IX. fej.: Előszentelték miséje, X. fej.: egyéb énekek, különböző ekténiák.

Egy példány ára: fűzve 6 korona, erős félbörkötésben 8 kor., egész bőrötésben 10 kor., a mely tekintve a hangjegyesmetszéssel járó nagy kiadást, nagyon is jutányos árban van megállapítva. Postaköltség címén az előfizetésekhöz kérnénk 40 fillért csatolni.

Kérnénk az előfizetéseket egyenesen nevünkre küldeni, melynek vételével a teljes művet augusztus 1-től kezdve becses nevére fogjuk küldeni. Az előfizetéseket kérnénk mielőbb megtenni, amíg a nagy kereslet folytán a csak csekélyebb számban nyomtatott példányok raktáron lesznek.

Mint hogy kívánatos, sőt szükséges is, hogy a jelzett munka átmenjen a nép lelkebe, hogy azzal egybeforjon, kérnénk az ide mellékelt aláírási ívet hívei, ismerősei körében lehetőleg betöltetni és azt nevünkre megküldeni.

Remélve, hogy ősi Munkács-egyházmezéink jövődő nagyságának, gör. kath. hitéletünk föllendülésének, és gör. kath. népünk lelki kiművelődésének, jelzett munka egyik hatalmas tényezője lesz, melynek terjedésére a Mindenható Isten áldását kérjük, maradtunk hittestvéri igaz szeretettel:

Boksay János,

székesegyházi karnagy, gör. kath. áldozár.

Malinics József,

székesegyházi kántor, tanítóképzési rítus tanár.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI

K. Már ki vannak szedve. Csak egy kis türelmet kérünk, lehetőleg az elfogadás sorrendjét igyekszünk követni a közlésnél.

Havasi. Az ügyes apróságoknak a nyár folyamán sorát ejtjük. Addig is szívesen fogadjuk az új jövevényeket. Az aktuálitást is szem előtt kell tartanunk.

A. D. (A gyöppár.) A stíluson, külső formán szívesen simítunk egyetmást, de a tartalmat az író kell, hogy adja. Több megfigyelés és jellemzés szükséges ahhoz, hogy a novella élvezhető legyen.

V. I. Minden kéziratot elolvassunk s hamarosan válaszolunk is arra. Ez idő szerint semmi restancziánk sincs, ha tehát választ nem kapott, akkor kéziratát nem is érkezett hozzánk. Szíveskedjék újból beküldeni.

Vereckei. A Felvidék életéből szívesen közlünk érdekes leírásokat. Csak tessék beküldeni.

V. B. (Figurák.) Ha figura, legyen mulatságos, ezek azonban nagyon is unalmas figurák. S a józlens határait sem lehet túllépni a humor köpenye alatt sem.

Zs. M. Malmos. Kéziratát megkaptuk. Legközelebb véleményét mondunk róla.

Vultur. Verseiről legközelebb.

R. B. Munkács. Levele a jövő héti folyamán kimerítően fogunk válaszolni. Szakdolgozó lévén szó — kiadtuk lapunk orvosmunkatársának. Anyait azonban már most is mondhatunk, hogy a siker nincs kizárva.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI

Tisztelettel kérjük azokat az olvasóinkat, akiknek negyedévre szóló előfizetésök most lejárt, szíveskedjenek azt mielőbb megújítani s — egyúttal esetleges nyári tartózkodási helyüket is velünk idejekorán tudatni, hogy a lap szétküldése akadálytalanul történhessék.

Többeknek: A most újonnan belépő előfizetőnek az összes lappeldányokat már megküldöttük.

Lapunk minden nagyobb forgalmú fővárosi trafikban kapható.